

Mundtlig dansk, 10. klasse

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukovm.dk
www.stukovm.dk
CVR nr.: 29634750

April 2021

Vejledning om skolernes mulighed for at udelade dele af nødundervisningen i de mundtlige prøvespørgsmål

Skolerne gives i år mulighed for at undlade at formulere mundtlige prøvespørgsmål til dele af faget, som alene er foregået med nødundervisning uden fysisk fremmøde.¹

Et undervisningsforløb er ikke automatisk uegnet til at indgå i prøvegrundlaget ved en mundtlig prøve, selvom det helt eller delvist er gennemført som nødundervisning uden fysisk fremmøde. Men omfang og karakter af fjernundervisningen kan have betydning for indholdet ved de mundtlige prøver.

I denne vejledning gennemgås konkrete eksempler på tilfælde, hvor skoler fraviger dele af faget ved den mundtlige prøve i dansk i 10. klasse.

Den mundtlige prøve skal i øvrigt gennemføres efter de almindelige regler og retningslinjer, som er beskrevet i prøvebekendtgørelsen² og prøvevejledningen men på en sådan måde, at der tages højde for, at der kan være elementer i faget, som eleven ikke har gennemgået, eller hvor undervisningen har været utilstrækkelig. Eksaminator skal i den forbindelse sikre sig, at eleven har mulighed for at demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets mål ud fra det prøvegrundlag, som eleven afprøves i.

Denne vejledning skal derfor læses i sammenhæng med prøvebekendtgørelsen og prøvevejledningen.

¹ Bekendtgørelse nr. 515 af 24. marts 2021 om aflysning af folkeskolens prøver i prøvetermen maj/juni 2021 og andre midlertidige foranstaltninger som led i forebyggelsen og afhjælpningen i forbindelse med covid-19 (Link: www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/515)

² Bekendtgørelse nr. 1128 af 14. november 2019 om folkeskolens prøver (Link: www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/1128) De nærmere krav ved den mundtlige prøve i dansk i 10. klasse kan læses i prøvebekendtgørelsens bilag 2, pkt. 1.8-1.17.

Udeladelsen skal fremgå af tekstopgivelsen

For at udelade dele af prøvegrundlaget skal skolen fagligt og pædagogisk vurdere, at fjernundervisningen har været af et omfang og en karakter som gør, at eleverne ikke rimeligvis kan afprøves i det givne stof ved prøven.

I de tilfælde, hvor skolen fagligt og pædagogisk vurderer, at fjernundervisningens omfang og karakter betyder, at eleverne ikke skal prøves i et givent område, skal dette præciseres og fremgå af tekstopgivelsen, som kvalitetssikres og godkendes af skolens leder, og som sammen med lodtrækningsmateriale og eventuelle bilag sendes til censor senest 14 kalenderdage før prøven holdes.

Det vil være naturligt, at der er en dialog mellem eksaminator og censor om evt. udeladte områder, dets forventelige betydning for prøven, samt at eksaminator/censor ikke vil afprøve eleverne i området ved prøven.

Eksempler på hvordan muligheden kan anvendes på skolen

Herunder kan du læse et par eksempler på, hvordan udeladelsen af dele af faget konkret kan foregå.

Eksempel 1: Udeladelse af forløb om poetry slam

Dansklæreren på en skole har planlagt et forløb om poetry slam. Læreren har i den forbindelse planlagt, at klassen i foråret 2021 skal ind at se et poetry slam-arrangement. Det er ligeledes planen, at eleverne selv skal fremstille og performe deres egne poetry slam, og at det skal afsluttes med et fælles arrangement for hele årgangen, hvor eleverne præsenterer deres produkt for hinanden og giver feedback. Læreren har planlagt at opgive poetry slam-forløbet i tekstopgivelsen. Fokus i genarbejdet er på det performative og multimodale, og derfor vil læreren opgive forløbet som en af de æstetiske tekster, der ikke hører under de 80-100 normalsider i tekstopgivelsen.

På grund af nedlukningen og covid-19 kan klassen ikke komme fysisk ind at se arrangementet. De finder dog nogle eksempler på genren online, og dansklæreren beslutter derfor, at klassen fortsat skal arbejde med genren i fjernundervisningen. Arbejdet er dog præget af fjernundervisningen, både i genarbejdet, selve analysen, og den performative tilgang, der er væsentligt anderledes, når eleverne kun kan arbejde og opleve virtuelt.

Lærerens og skolelederens faglige og pædagogiske vurdering er, at de særlige omstændigheder med fjernundervisningen betyder, at eleverne ikke på rimelig vis kan afprøves i poetry slam som æstetisk tekst ved den mundtlige prøve.

Før den mundtlige prøve udarbejder dansklæreren, som vanligt, tekstopgivelsen i overensstemmelse med de krav, som er fastsat i prøvebekendtgørelsens bilag. Her skriver læreren også poetry slam på tekstopgivelsen, som det hele tiden har været planen.

I forlængelse af lærerens og skolelederens faglige og pædagogiske vurdering, skrives det samtidig tydeligt ind i tekstopgivelsen, at poetry slam-forløbet udelades af prøvegrundlaget, og at eleverne derfor ikke afprøves i forløbet ved prøven. Dansklæreren sørger også for, at der tages højde for udeladelsen af poetry slam i forbindelse med udarbejdelsen af de fordybelsesområder, som eleverne trækker mellem.

Når tekstopgivelserne er færdige kvalitetssikrer skolelederen indholdet, underskriver dem og sender til censor sammen med det øvrige prøvemateriale. Efter modtagelsen af materialet kontakter censor læreren, hvor de drøfter prøvens afholdelse, og eventuelle tvivlsspørgsmål afklares. Lærer og censor drøfter også her den udeladte del af tekstopgivelsen, herunder at lærer/censor ikke afprøver eleverne i området ved prøven.

Eksempel 2: Forløb med hovedværkslæsning udelades³

Dansklæreren på en skole har planlagt et forløb med hovedværkslæsning, hvor klassen i fællesskab skal læse ”Eksil” af Jakob Ejersbo. Dansklæreren har indtænkt hovedværkslæsningen i et forløb med overskriften ”Ungdom og identitet”, og har planlagt at opgive hovedværket som en af de to hovedværker, der skal opgives i tekstopgivelsen, hvoraf den ene skal være en dansk roman.

På grund af nedlukningen og covid-19 præges arbejdet med hovedværkslæsningen af fjernundervisningen, både i elevernes overordnede tilgang til arbejdet, som bl.a. giver sig udtryk i, at eleverne udviser en generel manglende forståelse af værkets indhold og budskab, og at arbejdet med hovedværkslæsningen er fragmentarisk og med tilfældige danskfaglige tilgange.

Lærerens og skolelederens faglige og pædagogiske vurdering er, at de særlige omstændigheder med fjernundervisningen betyder, at eleverne ikke på rimelig vis kan afprøves i dette hovedværk eller anvende det i en mulig perspektivering ved den mundtlige prøve.

Før den mundtlige prøve udarbejder dansklæreren, som vanligt, tekstopgivelsen i overensstemmelse med de krav, som er fastsat i prøvebekendtgørelsens bilag. Her skriver læreren også ”Eksil” på tekstopgivelsen, som den danske roman under hovedværksopgivelsen.

³ Der er den 15. april 2021 lavet en mindre præcisering i vejledningens eksempel 2, så det fremgår, at der skal opgives to hovedværker i tekstopgivelsen.

I forlængelse af lærerens og skolelederens faglige og pædagogiske vurdering, skrives det samtidig tydeligt ind i tekstopgivelsen, at "Eksil" udelades af prøvegrundlaget, og at eleverne derfor ikke afprøves i forløbet ved prøven eller i at anvende det som en mulig perspektiveringstekst. Dansk-læreren sørger også for, at der tages højde for udeladelsen af dette hovedværk i forbindelse med udarbejdelsen af de fordybelsesområder, som eleverne trækker mellem.

Når tekstopgivelserne er færdige kvalitetssikrer skolelederen indholdet, underskriver dem og sender til censor sammen med det øvrige prøvemateriale. Efter modtagelsen af materialet kontakter censor læreren, hvor de drøfter prøvens afholdelse, og eventuelle tvivlsspørgsmål afklares. Lærer og censor drøfter også her den udeladte del af tekstopgivelsen, herunder at lærer/censor ikke afprøver eleverne i området ved prøven.